

Analiza upitnika – Kvaliteta života stanovnika starije životne dobi u Varaždinskoj županiji

Metodološki pristup (1/3)

- Presječno istraživanje → ukupno **1127 osoba starije životne dobi** s prebivalištem na području Varaždinske županije
- Istraživanje je provedeno na sjednicama Udruge umirovljenika Varaždinske županije
- Razdoblje istraživanja **od ožujka do lipnja 2024. godine**, a sudjelovanje je bilo dobrovoljno i anonimno sa mogućnošću odustajanja sudjelovanja u bilo kojem trenutku
- Svi ispitanici su prije ispunjavanja ankete prethodno dali **informirani pristanak**, a svrha istraživanja jasno je istaknuta sudionicima prije ispunjavanja anketnog upitnika

Metodološki pristup (2/3)

- Anketni upitnik sastojao se od **dva dijela** → prvi dio se odnosio na pitanja vezana uz sociodemografske karakteristike koje uključuju spol, dob, razinu obrazovanja, iznos mjesečne mirovine, suživot u kućanstvu te način prometovanja, zatim procjenu vlastite kondicije te znanje o službama za pomoć osobama starije životne dobi
- Slijedili su upitnici temeljeni na pregledu literature kako bi se ispitalo zadovoljstvo kvalitetom života, odnosno kako osobe starije životne dobi percipiraju kvalitetu života u svom lokalnom okruženju → **Likertova skala za ukupno 19 tvrdnji!**
- Kao instrument istraživanja koristio se i kratki upitnik o kvaliteti života u starijoj životnoj dobi (**OPQOL-BRIEF**) → skraćena verzija OPQOL-35 koja pokazuje dobru psihometriju među starijim osobama
- Upitnik OPQOL-BRIEF ima **13 stavki**, s preliminarnom stavkom o ocjeni kvalitete života u cjelosti, kodirana kao izuzetno dobra (5) do jako loša (1); ostalih 13 tvrdnji vrednovano je uz pomoć Likertove skale od 5 stupnjeva

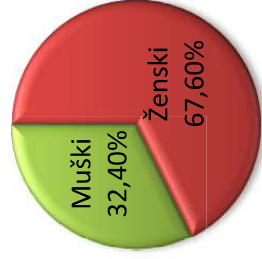
Metodološki pristup (3/3)

- U svrhu analize korištena je **deskriptivna i inferencijalna statistička obrada**
- Za inferencijalnu statističku analizu korišteni su **Mann-Whitney U test** i **Kruskal-Wallisov test**, koji su prikladni za analizu ordinalnih podataka, poput onih dobivenih iz Likertove skale → navedeni neparametrijski testovi omogućuju usporedbu odgovora između dvije (Mann-Whitney U) ili više skupina (Kruskal-Wallis) ispitanika, bez pretpostavke normalne raspodjele
- Također je korištena **Spearmanova korelacija** za ispitivanje odnosa između dobi ispitanika i njihovih odgovora na tvrdnje o kvaliteti života
- Za obradu podataka korišteni su programski paketi **R** (R: A Language and environment for statistical computing, verzija 4.0) i **Jamovi** (The jamovi project, verzija 2.2.5)

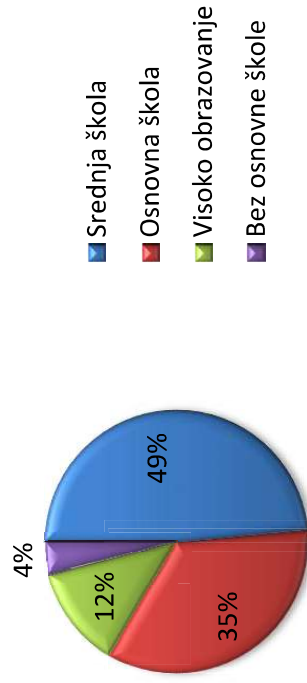
Rezultati – demografski presjek populacije

Ispitanici u dobnom rasponu između 65 i 91 godine – prosječna dob 69,34, medijan 71, mod 70

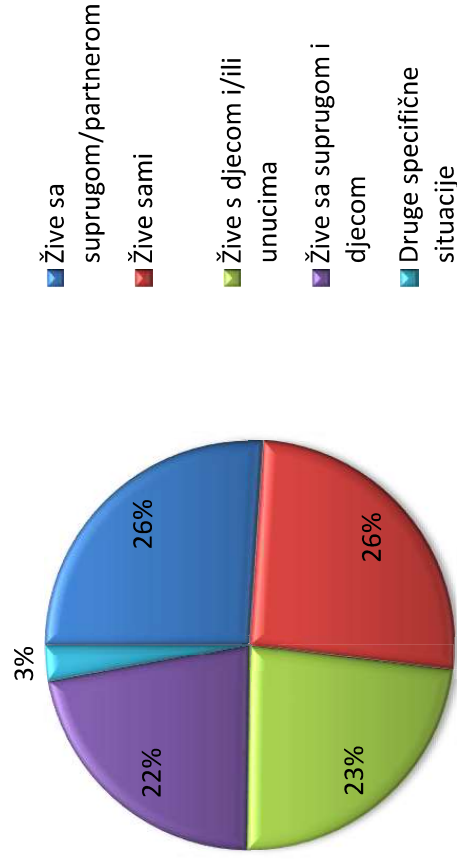
Raspodjela prema spolu

Stupanj obrazovanja

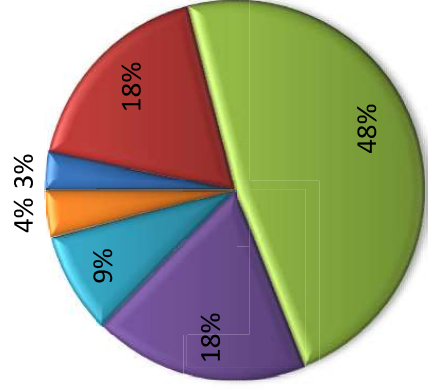

Životna situacija u kućanstvu

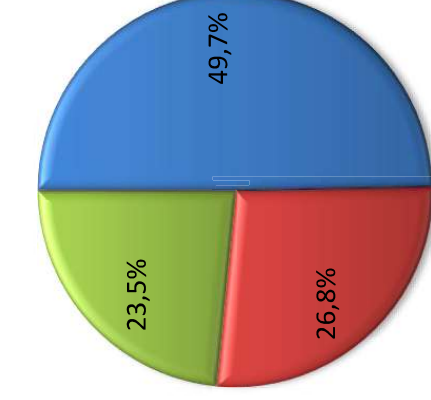
Rezultati – demografski presjek populacije

Iznos mirovine

- Ne primaju mirovinu
- Ispod 300 eura
- 301-500 eura
- 501-700 eura
- 701-1000 eura
- Iznad 1000 eura

Kondicija

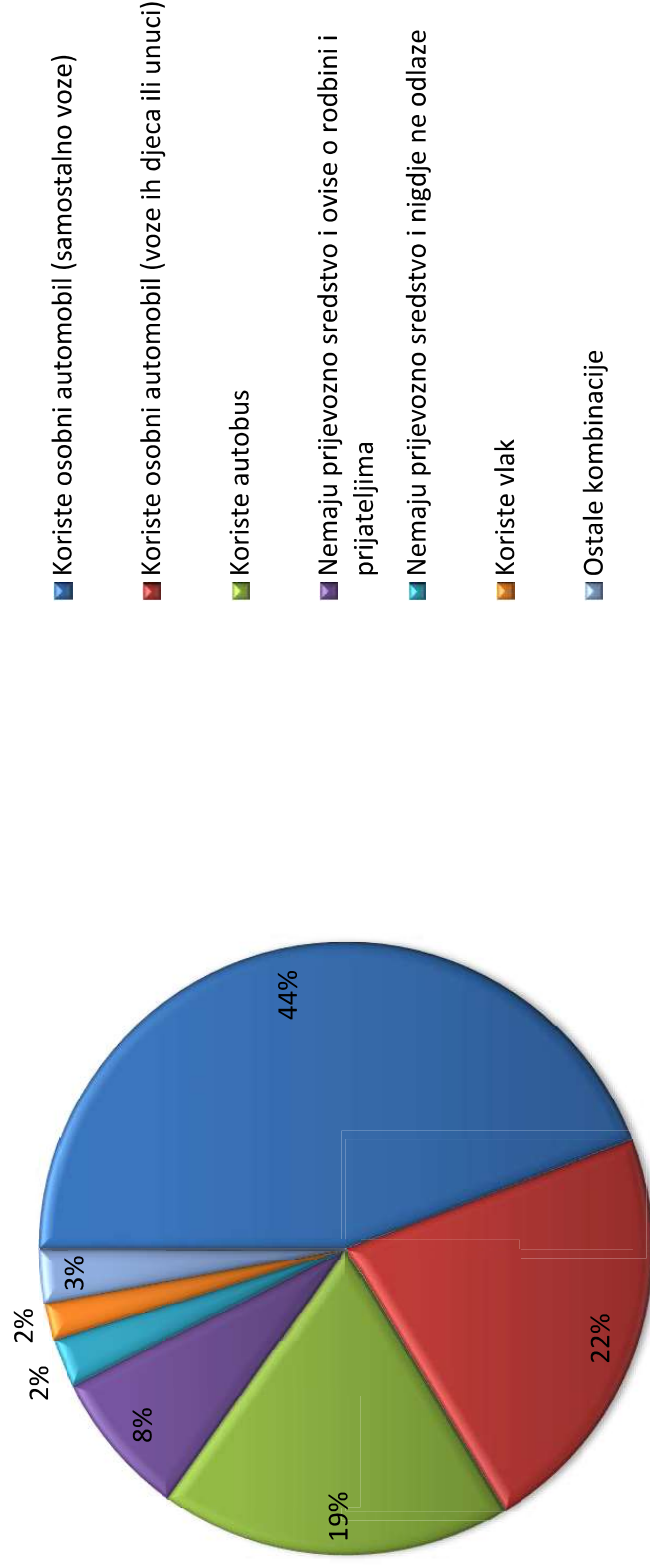

- Mogu svakodnevno umjereno hodati do 1 sat bez umaranja (uz zaduhu i ubrzano kucanje srca)
- Kod lagane šetnje od 15 minuta osjećam zaduhu i ubrzano kucanje srca
- Mogu svakodnevno brzo hodati do 1 sat bez umaranja (bez zaduhe i ubrzanog kucanja srca)

Na pitanje "Za koje službe znadete da postoje u Vašem mjestu stanovanja za pomoć osobama starije dobi?", više od polovice je odgovorilo 'Udruga umirovljenika', a poznate su im i druge službe (kao što je Centar za socijalnu skrb za savjet o pravnim i socijalnim pitanjima); ipak čak **9,6%** ispitanika navodi kako nema nikakvih službi za pomoć osobama starije dobi, a **7,2%** ispitanika navodi kako ne zna postoje li ikakve službe

Rezultati – demografski presjek populacije

Mogućnosti i vrsta transporta

Rezultati – zdravstveni pristup i podrška (dob)

- **Obiteljski liječnik:**
 - **H-statistika:** 15,42, **p-vrijednost:** 0,0014
 - **Tvrđnja:** "*Obiteljski liječnik mi je blizu mjesta stanovanja.*"
 - Stariji ispitanici prijavljuju udaljeniju lokaciju obiteljskog liječnika u usporedbi s mladima.
- **Ljekarna:**
 - **H-statistika:** 7,45, **p-vrijednost:** 0,041
 - **Tvrđnja:** "*Ljekarna mi je blizu mjesta stanovanja.*"
 - Starije dobne skupine osjećaju poteškoće u pristupu ljekarnama i navode udaljeniju lokaciju iste.
- **Dostupnost zdravstvene podrške:**
 - **H-statistika:** 14,76, **p-vrijednost:** 0,0025
 - **Kontekst tvrdnje:** utjecaj dostupnosti zdravstvenih usluga (liječnika, ljekarne) na kvalitetu života
 - Stariji ispitanici prijavljuju veći utjecaj dostupnosti navedenih zdravstvenih usluga na kvalitetu života.

Rezultati – zdravstveni pristup i podrška (mirovina)

- **Obiteljski liječnik:**
 - **H-statistika:** 10,23, **p-vrijednost:** 0,017
 - **Tvrdnja:** " Obiteljski liječnik mi je blizu mjesta stanovanja. "
 - Ispitanici s nižim mirovinama prijavljuju dalju lokaciju obiteljskog liječnika u usporedbi s onima s višim mirovinama; mogući utjecaj financijskog statusa na dostupnost zdravstvene skrbi.
- **Poznavanje stručnjaka:**
 - **H-statistika:** 8,76, **p-vrijednost:** 0,032
 - **Tvrdnja:** " Ako sam usamljen/a, poznajem stručnjake u mjestu stanovanja kojima se mogu javiti. "
 - Ispitanici s nižim primanjima manje su upoznati s dostupnim stručnjacima za podršku → može utjecati na njihovu socijalnu podršku i mentalno zdravlje!

Rezultati – zadovoljstvo životom i životnom okolinom

- **Smještaj udovoljava potrebama (prema visini mirovine):**
 - **H-statistika: 5,23, p-vrijednost: 0,022**
 - **Tvrdnja: "Smještaj u kojem živim udovoljava mojim potrebama i očekivanjima."**
 - Ispitanici s višim mirovinama zadovoljniji su svojim smještajem, dok oni s nižim primanjima češće nemaju u potpunosti zadovoljene stambene potrebe.
- **Uživanje u domu (prema članovima kućanstva):**
 - **H-statistika: 7,32, p-vrijednost: 0,026**
 - **Tvrdnja: "Uživam u svom domu."**
 - Osobe koje žive sa supružnikom ili djecom prijavljuju veće uživanje u domu nego oni koji žive sami.
- **Prihvatanje života (prema spolu):**
 - **Test statistika: 10,65, p-vrijednost: 0,0134**
 - **Tvrdnja: "Prihvaćam život onakav kakav jest te izvlačim najbolje iz toga."**
 - Muškarci nešto češće prihvaćaju životne okolnosti i osjećaju se zadovoljnije u tome kako se nose s izazovima.

Rezultati – financijske mogućnosti i sigurnost

- **Mogućnost priuštiti voće i ribu (sukladno razini mirovine):**
 - H-statistika za voće: 9,88, p-vrijednost: 0,021
 - H-statistika za ribu: 10,95, p-vrijednost: 0,0112
 - Tvrđnje:
 - "Mogu si priuštiti voće 2 puta na dan."
 - "Mogu si priuštiti ribu jednom tjedno."
 - Osobe s nižim mirovinama imaju ograničen pristup kvalitetnoj prehrani → utjecaj na zdravlje i dobrobit!
- **Dovoljno novaca (prema članovima kućanstva):**
 - H-statistika: 23,90, p-vrijednost: < 0,001
 - Tvrđnja: "Imam dovoljno novca da platim režije i kućanske troškove."
 - **Zanimljivo:** Osobe koje žive s djecom prijavljuju manje financijske poteškoće u usporedbi s onima koje žive same → potrebna dodatna istraživanja!

Rezultati – generalna procjena kvalitete života

- **Većina ispitanika doživljava kvalitetu života kao prosječnu ili nešto bolju**
 - (na skali od 1–5; prosječna ocjena 3,4; medijan 3; standardna devijacija 0,88)
- **Spol:**
 - muškarci prijavljuju blago veću kvalitetu života od žena (prosjek: muškarci 3,44 / žene 3,38)
- **Dob:**
 - kvaliteta života generalno raste s godinama te doseže vrhunac kod osoba u 70-ima, uz opasku kako osobe iznad 90 godina života prijavljuju najniže ocjene
- **Obrazovanje:**
 - osobe s višim obrazovanjem prijavljuju veću kvalitetu života (niže obrazovanje 3,18 / visoko obrazovanje 3,69)
- **Život u kućanstvu:**
 - osobe koje žive same 3,29, s obitelji 3,37, sa supružnikom 3,57
- **Kondicija:**
 - osobe u dobroj kondiciji prijavljuju prosječnu ocjenu kvalitete života od 3,61, dok osobe u lošijoj kondiciji prijavljuju niže ocjene (3,15)

Analiza istraživanja kvalitete života slabije pokretnih stanovnika starije dobi Varaždinske županije

Voditelji istraživanja:

Izv. prof. dr. sc. Marijana Neuberg, izv. prof. dr. sc. Tomislav Meštrović

Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever, Sveučilišni centar Varaždin

Sadržaj:

- (I) Metodologija istraživanja i upitnik
- (II) Rezultati deskriptivne statističke analize: sociodemografski podaci
- (III) Rezultati deskriptivne statističke analize: osobna iskustva i poveznica s kvalitetom života
- (IV) Rezultati deskriptivne statističke analize: samoprocjena utjecaja pojedinih čimbenika na kvalitetu života
- (V) Deskriptivna statistička analiza: kratki upitnik o kvaliteti života u starijoj životnoj dobi (OPQOL-BRIEF)
- (VI) Inferencijalna statistička analiza: Utjecaj mirovine, obrazovanja, dobi i životnog okruženja na kvalitetu života
- (VII) Tumačenje, usporedba s prethodnim istraživanjem i zaključak

Varaždin, 2025. godine

(I) Metodologija istraživanja i upitnik

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati razinu kvalitete života starijih osoba s prebivalištem u Varaždinskoj županiji koristeći pripremljeni i prethodno validirani upitnik o kvaliteti života u starijoj životnoj dobi (prikaz upitnika je na idućoj stranici). Osim toga, istraživanjem su se nastojale identificirati ključne odrednice koje starije osobe percipiraju kao neophodne za očuvanje i unapređenje svoje kvalitete života. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 220 osoba starije životne dobi koje su zbog ograničene pokretljivosti ankete ispunjavale u vlastitim domovima.

Istraživanje je provedeno u razdoblju od listopada do prosinca 2024. godine, a sudjelovanje ispitanika bilo je potpuno dobrovoljno, uz mogućnost odustajanja u bilo kojem trenutku. Svi sudionici prethodno su informirani o svrsi istraživanja i osigurana im je anonimnost, a njihov pristanak za sudjelovanje dobiven je prije ispunjavanja upitnika. Kako bi se zadovoljili etički standardi, ispitanicima je pružena mogućnost postavljanja pitanja te je naglašeno da njihovi podaci neće biti korišteni izvan svrhe ovog istraživanja.

Upitnik je sadržavao četiri tematske cjeline koje su omogućile detaljnu analizu različitih aspekata kvalitete života starijih osoba. Prvi dio odnosio se na sociodemografske podatke poput spola, dobi, mjesta prebivališta, razine obrazovanja, mjesečne mirovine, suživota u kućanstvu, načina prometovanja te procjene vlastite fizičke kondicije i poznavanja službi za pomoć starijim osobama. Drugi dio uključivao je tvrdnje vezane uz kvalitetu života, dok je treći dio bio usmjeren na ispitivanje percepcije ispitanika o utjecaju specifičnih odrednica na njihovu kvalitetu života. Četvrti dio sadržavao je prilagođeni OPQOL-BRIEF upitnik s tvrdnjama o uživanju u životu, osjećaju sigurnosti, financijskim mogućnostima, zdravstvenom stanju, društvenim aktivnostima te pomoći bližnjih. Tvrdnje su između ostalog sudionici ocjenjivali na Likertovoj skali od 1 do 5, čime se omogućila precizna kvantifikacija njihovih odgovora.

Podaci prikupljeni tijekom istraživanja obrađeni su kombinacijom deskriptivne i inferencijalne statistike. Deskriptivna statistika korištena je za analizu osnovnih značajki uzorka, uključujući raspodjelu odgovora po glavnim demografskim varijablama. Inferencijalna statistička analiza obuhvatila je neparametrijske metode poput Mann-Whitney U testa i Kruskal-Wallisovog testa za usporedbu rezultata između različitih skupina ispitanika. Obrada podataka izvršena je pomoću programskih paketa R (verzija 4.0) i Jamovi (verzija 2.2.5). Kao statistički značajna vrijednost uzeta je $p < 0,05$.

UPITNIK – KVALITETA ŽIVOTA STANOVNIKA STARIJE ŽIVOTNE DOBI

Poštovani,

Poradi procjene kvalitete života stanovnika starije dobi Varaždinske županije, molimo Vas da ispunite ovaj upitnik koji je pred Vama. Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno i anonimno te možete u bilo kojem trenutku odustati. Rezultati istraživanja bit će u potpunosti anonimizirani, a koristit će se za unaprijeđenje kvalitete života osoba starije dobi te za znanstvene i stručne publikacije.

Autori istraživanja su izv. prof. dr. sc. Marijana Neuberg i izv. prof. dr. sc. Tomislav Meštrović sa Sveučilišta Sjever te Varaždinska županija.

1A. Vaš spol je:

- a) Muški
- b) Ženski
- c) Ne želim se izjasniti

1B. Napišite mjesto u kojem živite:

2. Vaša dob je _____ (upiшите na crtu)

3. Najviša razina Vašeg obrazovanja je:

- a) Nemam završenu osnovnu školu
- b) Osnovna škola
- c) Srednja škola
- d) Neki oblik visokog obrazovanja iznad srednje škole

4. Vaša mjesečna mirovina iznosi:

- a) Ne primam mirovinu
- b) Ispod 300 eura
- c) Od 301 do 500 eura
- d) Od 501 do 700 eura
- e) Od 701 do 1000 eura
- f) Iznad 1000 eura

5. U svojem kućanstvu:

- a) Živim sam/a
- b) Živim sa suprugom ili partnerom
- c) Živim sa suprugom i svojom djecom
- d) Živim sa djecom i/ili unucima
- e) Ostalo _____ (upiшите na crtu)

6. Kada Vam je potreban prijevoz do većeg grada ili za slobodno vrijeme:

- a) Koristim osobni automobil (sam/a vozim)
- b) Koristim osobni automobil (voze me djeca/unuci)
- c) Koristim autobus
- d) Koristim vlak
- e) Nemam prijevozno sredstvo kojim mogu ići i nikud ne odlazim
- f) Nemam prijevozno sredstvo kojim mogu ići te sam ovisan/na o rodbini i prijateljima da me odvezu

7. Kako bi opisali svoju kondiciju?

- a) Mogu svakodnevno **brzo hodati do 1 sat** bez umaranja (zaduha i ubrzano kucanje srca)
- b) Mogu svakodnevno **umjereno hodati do 1 sat** bez umaranja uz zaduhu i ubrzano kucanje srca)
- c) Kod **lagane šetnje od 15 minuta** osjećam zaduhu i ubrzano kucanje srca

8. Za koje službe znadete da postoje u Vašem mjestu stanovanja za pomoć osobama starije dobi?

- a) Centar za socijalnu skrb za savjet oko pravnih i socijalnih pitanja
- b) Njegovatelj/ice za skrb o zdravstvenim potrebama
- c) Gerontodomaćice za pomoć kod dostave namirnica
- d) Volonteri za razgovor, druženje i prijevoz
- e) Crveni križ
- f) Udruga umirovljenika
- g) Gerontološki centar
- h) Ne znam postoje li ikakve službe
- i) Nema nikakvih služba za pomoć osobama starije dobi u mom mjestu stanovanja

Molimo Vas da **zacrnete kružić** za svaku tvrdnju. Odaberite odgovor koji najbolje opisuje što od navedenog vrijedi za Vas u Vašem mjestu stanovanja.

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Obiteljski lječnik mi je blizu mjesta stanovanja.	☐	☐	☐	☐	☐
Ljekarna mi je blizu mjesta stanovanja.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu si priuštiti izlet ili odlazak u kazalište sa prijateljima jednom mjesečno.	☐	☐	☐	☐	☐
Idem na godišnji odmor izvan mjesta prebivališta (more) najmanje jednom godišnje.	☐	☐	☐	☐	☐
Ako sam usamljen/a poznajem stručnjake u mjestu stanovanja kojima se mogu javiti.	☐	☐	☐	☐	☐
Javne službe u mjestu stanovanja prilagođene su potrebama osoba starije dobi.	☐	☐	☐	☐	☐
Moje mjesto dobro je povezano prijevozom do većeg središta.	☐	☐	☐	☐	☐

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Smještaj u kojem živim udovoljava mojim potrebama i očekivanjima.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu si priuštiti voće 2 puta na dan.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu si priuštiti ribu jednom tjedno.	☐	☐	☐	☐	☐
Od mirovine mogu nešto i uštedjeti.	☐	☐	☐	☐	☐

Molimo Vas da **zacrnete kružić** za svaku tvrdnju. Odaberite odgovor koji najbolje opisuje što od navedenog utječe na kvalitetu života u Vašem mjestu stanovanja, ukoliko tog nema označite taj odgovor.

	Jako utječe	Ne utječe	Nisam siguran/na	Nema tog u mom mjestu stanovanja
Dostupnost zdravstvenih usluga (liječnika, ljekarne)	☐	☐	☐	☐
Prometna povezanost Vašeg mjesta sa većim središtem (autobus)	☐	☐	☐	☐
Aktivnosti za osobe starije dobi (primjeri kao što su pjevanje i ručni rad)	☐	☐	☐	☐
Grupe za tjelesnu aktivnost (primjeri kao što su nordijsko hodanje i vježbanje u grupi)	☐	☐	☐	☐
Češći obilasci patronažne sestre u Vašoj kući	☐	☐	☐	☐
Izgradnja doma za starije u Vašem mjestu	☐	☐	☐	☐
Edukacija osoba starije dobi o korištenju modernih tehnologija (Internet i dr...)	☐	☐	☐	☐
Edukacija osoba starije dobi o zdravstvenim temama i bolestima	☐	☐	☐	☐

Kratki upitnik o kvaliteti života u starijoj životnoj dobi (OPQOL-BRIEF)

Razmišljajući o svemu dobrom i lošem što se događa u Vašem životu, kako biste ocijenili kvalitetu svog života u cijelosti?

	Izuzetno dobra	Dobra	U redu	Loša	Jako loša
Moja kvaliteta života je:	☐	☐	☐	☐	☐

Molimo Vas da označite jedan okvir u svakom redu. Odaberite odgovor koji najbolje opisuje Vas/Vaše stavove. Nema ispravnih ili pogrešnih odgovora. Hvala na sudjelovanju!

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Općenito uživam u svom životu.	☐	☐	☐	☐	☐
Radujem se različitim stvarima.	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljno sam zdrav/zdrava da izađem i krećem se.	☐	☐	☐	☐	☐
Moja obitelj, prijatelji ili susjed bi mi pomogli ako bih trebao/la.	☐	☐	☐	☐	☐
Imam društvene ili slobodne aktivnosti, tj. hobije koje volim.	☐	☐	☐	☐	☐
Trudim se ostati uključen/ključena u različite stvari i aktivnosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljno sam zdrav/zdrava da imam svoju neovisnost.	☐	☐	☐	☐	☐
Mogu birati što ću raditi.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećam se sigurno gdje živim.	☐	☐	☐	☐	☐
Uživam u svom domu.	☐	☐	☐	☐	☐
Prihvaćam život onakav kakav jest te izvlačim najbolje iz toga.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećam se sretno u usporedbi s većinom ljudi.	☐	☐	☐	☐	☐
Imam dovoljno novaca da platim režije i kućanske troškove.	☐	☐	☐	☐	☐

(II) Rezultati deskriptivne statističke analize: sociodemografski podaci

Ukupno ispitanika: 220 ispitanika

Dob:

Raspon ispitanika bio je od 61 do 98 godina života; srednja vrijednost 78,2; medijan 78 godina; mod 74 godine.

Spol:

Većina ispitanika su žene (71%), dok je muškaraca 28,5%. Samo 0,5% ispitanika nije željelo izjasniti svoj spol.

Lokacija:

Lepoglava je najzastupljenija lokacija s ukupno 64 ispitanika (22,15%). Sračinec slijedi s 23 ispitanika (7,96%), dok je Visoko treće s 18 ispitanika (6,23%). Općina Novi Marof obuhvaća 12 ispitanika (4,15%), a Breznički Hum njih 10 (3,46%). Klenovnik i Ivanec imaju po 8 ispitanika (2,77%), dok Varaždinske Toplice i Svibovec imaju po 7 ispitanika (2,42%). Gornji Kneginec je mjesto boravka za 5 ispitanika (1,73%), dok Varaždin Breg, Radešić, Jelenščak, Podrute i Remetinec imaju po 4 ispitanika (1,38%). Višnjica, Leskovec Toplički i Donje Makojišće broje po tri ispitanika (1,04%). Kamenica, Žarovnica, Jalševac Svibovečki, Zlogonje, Presečno, Gornje Podrute, Ščepanje, Turčin, Strmec, Čurilovec i Hrastovec imaju po 2 ispitanika (0,69%). Prigorec, Očura, Bedenec, Butkovec, Hun, Kamena Gorica, Crkovec, Zalužje, Oštrice i Krščenovec imaju po jednog ispitanika (0,35%).

Obrazovanje:

Više od polovice ispitanika završilo je osnovnu školu (52,7%), dok 23,6% ima završenu srednju školu. Gotovo 20% nema završenu osnovnu školu, dok jako malo udio ima neki oblik visokog obrazovanja iznad srednje škole.

Mjesečna mirovina:

Najveći udio ispitanika (45,21%) prima mirovinu između 301 i 500 eura, dok 31,51% prima ispod 300 eura. Više od 1000 eura prima samo 4,11% ispitanika.

Život u kućanstvu:

Većina ispitanika živi sama (65,29%), dok 21,07% živi sa supružnikom ili partnerom.

Prijevoz:

Značajan dio ispitanika nema prijevozno sredstvo te je ovisan o pomoći prijatelje ili rodbine da ih odveze (49,79%), a 21,70% njih navodi da koristi osobni automobil, ali da ih voze djeca/unuci. Manje od 7% ispitanika koristi autobus ili vlak, ili pak voze sami. Čak 14,89% navodi kako nema prijevozno sredstvo te ne može ići nigdje.

Kondicija:

Čak 72,81% ispitanika već kod lagane šetnje od 15 minuta osjećam zaduhu i ubrzano kucanja, dok 19,82% ispitanika može umjereno hodati do 1 sat bez umaranja uz zaduhu i ubrzano kucanje srca.

Dostupne službe u mjestu stanovanja:

Najčešće spominjana služba za koju ispitanici smatraju da je dostupna u mjestu stanovanja je pomoć gerontodomaćica kod dostave namirnica, što prepoznaje 83,1% ispitanika. Crveni križ prepoznaje 34,1% ispitanika, Udrugu umirovljenika 28,2% ispitanika, a Centar za socijalnu skrb 27,3% ispitanika. Ostale usluge i službe imaju znatno manju zastupljenost, što posebno otvara vrata mogućnostima volontiranja. Ukupno 13 ispitanika (ili 6% ispitne populacije) smatra kako nema nikakvih služba za pomoć osobama starije dobi u njihovom mjestu stanovanja.

(III) Rezultati deskriptivne statističke analize: osobna iskustva i poveznica s kvalitetom života

1. Obiteljski liječnik mi je blizu mjesta stanovanja

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "4" (78 ispitanika) dok je 55 ispitanika odabralo "2".
- **Prosječna vrijednost:** 2,99 / **medijan:** 3
- **Tumačenje:** Većina ispitanika izjavila je da su zadovoljni dostupnošću obiteljskog liječnika, što ukazuje na relativno dobru organizaciju primarne zdravstvene skrbi u lokalnim zajednicama.

2. Ljekarna mi je blizu mjesta stanovanja

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "4" (82 ispitanika), dok je 52 ispitanika odabralo "2".
- **Prosječna vrijednost:** 2,95 / **medijan:** 3
- **Tumačenje:** Dostupnost ljekarni ocijenjena je kao zadovoljavajuća, iako ima prostora za poboljšanja.

3. Mogu si priuštiti izlet ili odlazak u kazalište sa prijateljima jednom mjesečno

- **Postoci:** Većina ispitanika (113) odgovorila je "1" (najniži stupanj), dok je 77 ispitanika odabralo "2".
- **Prosječna vrijednost:** 1,69 / **medijan:** 1
- **Tumačenje:** Financijska ograničenja značajno utječu na mogućnosti ispitanika da sudjeluju u rekreativnim i socijalnim aktivnostima.

4. Idem na plaćeni odmor izvan mjesta prebivališta najmanje jednom godišnje

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "1" (130 ispitanika), a 76 ispitanika odabralo je "2".
- **Prosječna vrijednost:** 1,51 / **medijan:** 1
- **Tumačenje:** Većina ispitanika ne može si priuštiti plaćeni odmor, što ukazuje na niske financijske kapacitete.

5. Ako sam usamljen/a poznajem stručnjake u mjestu stanovanja kojima se mogu javiti

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "1" (91 ispitanik), a 83 ispitanika odabralo je "2".
- **Prosječna vrijednost:** 1,96 / **medijan:** 2
- **Tumačenje:** Značajan broj ispitanika prepoznaje dostupnost stručnjaka, što ukazuje na postojanje socijalne podrške u zajednici.

6. Javne službe u mjestu stanovanja prilagođene su potrebama osoba starije dobi

- **Postoci:** Najčešći odgovor bili su "1" (84 ispitanika) i "2" (84 ispitanika)
- **Prosječna vrijednost:** 1,98 / **medijan:** 2
- **Tumačenje:** Ispitanici loše ocjenjuju prilagodbu javnih službi, što može sugerirati potrebu za dodatnim ulaganjima.

7. Moje mjesto dobro je povezano prijevozom do većeg središta

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "2" (88 ispitanika), a 78 ispitanika odabralo je "1".
- **Prosječna vrijednost:** 2,03 / **medijan:** 2
- **Tumačenje:** Prometna povezanost ocijenjena je kao nedovoljno zadovoljavajuća.

8. Smještaj u kojem živim udovoljava mojim potrebama i očekivanjima

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "4" (120 ispitanika), dok je 35 ispitanika odabralo "3".
- **Prosječna vrijednost:** 3,63 / **medijan:** 4
- **Tumačenje:** Većina ispitanika zadovoljna je uvjetima stanovanja, što je pozitivan pokazatelj životne kvalitete.

9. Mogu si priuštiti voće 2 puta na dan

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "2" (81 ispitanik), a 61 ispitanik odabrao je "4".
- **Prosječna vrijednost:** 2,79 / **medijan:** 2
- **Tumačenje:** Većina ispitanika ne može redovito konzumirati voće, što ukazuje na nezadovoljavajuće prehrambene navike.

10. Mogu si priuštiti ribu jednom tjedno

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "2" (83 ispitanika), a 54 ispitanika odabralo je "4".
- **Prosječna vrijednost:** 2,62 / **medijan:** 2
- **Tumačenje:** Većina ispitanika ne može si priuštiti ribu barem jednom tjedno, što ukazuje na neadekvatne prehrambene standarde.

11. Od mirovine mogu nešto i uštedjeti

- **Postoci:** Najčešći odgovor bio je "1" (90 ispitanika), dok je 88 ispitanika odabralo "2".
- **Prosječna vrijednost:** 1,92 / **medijan:** 1
- **Tumačenje:** Većina ispitanika jako teško štedi od mirovine, što odražava financijske izazove ove populacije.

(IV) Rezultati deskriptivne statističke analize: samoprocjena utjecaja pojedinih čimbenika na kvalitetu života

1. Dostupnost zdravstvenih usluga (liječnika, ljekarne)

- Najčešći odgovor je "4" (142 ispitanika), što znači da većina smatra da dostupnost zdravstvenih usluga jako utječe na kvalitetu života; 30 ispitanika smatra kako zdravstvene usluge nisu dostupne u njihovom mjestu stanovanja.

2. Prometna povezanost vašeg mjesta sa većim središtem (autobus)

- Najčešći odgovor je "4" (117 ispitanika), što znači da većina smatra da prometna povezanost jako utječe na kvalitetu života; 31 ispitanik smatra kako uopće nema adekvatne prometne povezanosti njihovog mjesta s većim središtem.

3. Aktivnosti za osobe starije dobi (primjeri kao što su pjevanje i ručni rad)

- Najčešći odgovor je "1" (101 ispitanik), što znači da da smatraju kako uopće nema ponuđenih aktivnosti za osobe starije životne dobi; s druge strane 60 ispitanika smatra kako navedeno ne utječe na kvalitetu života osoba starije životne dobi.

4. Grupe za tjelesnu aktivnost (primjeri kao što su nordijsko hodanje i vježbanje u grupi)

- Najčešći odgovor je "1" (110 ispitanika), što znači da da smatraju kako uopće nema mogućnosti takvih grupa za osobe starije životne dobi; s druge strane 68 ispitanika smatra kako navedeno ne utječe na kvalitetu života osoba starije životne dobi.

5. Češći obilasci patronažne sestre u vašoj kući

- Najčešći odgovor je "4" (84 ispitanika), što znači da većina smatra da frekvencija obilazaka patronažne sestre u kući jako utječe na kvalitetu života; 41 ispitanik smatra kako navedeno nije uopće dostupno u njihovom mjestu stanovanja

6. Izgradnja doma za starije u vašem mjestu

- Najčešći odgovor je "1" (114 ispitanika), što znači da da smatraju kako uopće ne postoji mogućnost izgradnje doma za starije osobe u njihovom mjestu stanovanja; 55 ispitanika smatra kako navedeno jako utječe na kvalitetu života osoba starije životne dobi.

7. Edukacija osoba starije dobi o korištenju modernih tehnologija (Internet i dr.)

- Najčešći odgovor je "1" (106 ispitanika), što znači da da smatraju kako uopće nema mogućnosti edukacije osoba starije životne dobi o korištenju modernih tehnologija; s druge strane 61 ispitanik smatra kako navedeno ne utječe na kvalitetu života osoba starije životne dobi.

8. Edukacija osoba starije dobi o zdravstvenim temama i bolestima

- Najčešći odgovor je "1" (112 ispitanika), što znači da da smatraju kako uopće nema mogućnosti edukacije osoba starije životne dobi o zdravstvenim temama i bolestima; podijeljena su mišljenja o tome kako navedeno utječe na kvalitetu života osoba starije životne dobi, gdje 43 ispitanika kažu da utječe, 35 ispitanika da ne utječe, a 26 njih da nisu sigurni.

(V) Deskriptivna statistička analiza: kratki upitnik o kvaliteti života u starijoj životnoj dobi (OPQOL-BRIEF)

1. Moja kvaliteta života u cjelini

- **Najčešći odgovor: 3 (35,78%)**
- **Drugi najčešći odgovor: 4 (25,58%)**
- **Medijan: 3**
- **Srednja vrijednost: 2,8**
- **Tumačenje:** Kvaliteta života ocjenjuje se solidno, ali s tendencijom prema nižim ocjenama (samo jedna petica, ali čak 21 jedinica)

2. Općenito uživam u svom životu

- **Najčešći odgovor: 4 (25,58%)**
- **Drugi najčešći odgovor: 3 (23,39%)**
- **Medijan: 3**
- **Srednja vrijednost: 2,8**
- **Tumačenje:** Većina ispitanika smatra da uživa u svom životu.

3. Radujem se različitim stvarima

- **Najčešći odgovor: 4 (25,58%)**
- **Drugi najčešći odgovor: 3 (16,28%)**
- **Medijan: 4**
- **Srednja vrijednost: 3,3**
- **Tumačenje:** Radost u svakodnevnim aktivnostima prisutna je kod većine ispitanika.

4. Dovoljno sam zdrav/a da izađem i krećem se

- **Najčešći odgovor: 2 (35,78%).**
- **Drugi najčešći odgovor: 4 (19,27%).**
- **Medijan: 2**
- **Srednja vrijednost: 2,6**
- **Tumačenje:** Zdravstvena ograničenja utječu na kretanje kod značajnog dijela ispitanika.

5. Moja obitelj, prijatelji ili susjed bi mi pomogli ako bih trebao/la

- **Najčešći odgovor: 4 (50,70%)**

- **Drugi najčešći odgovor: 3** (23,18%)
- **Medijan: 4**
- **Srednja vrijednost: 3,6**
- **Tumačenje:** Socijalna podrška je adekvatna i doprinosi kvaliteti života.

6. Imam društvene ili slobodne aktivnosti, tj. hobije koje volim

- **Najčešći odgovor: 2** (45,21%).
- **Drugi najčešći odgovor: 1** (27,40%).
- **Medijan: 2**
- **Srednja vrijednost: 2,2**
- **Tumačenje:** Nije adekvatna zastupljenost društvenih i slobodnih aktivnosti i hobija; treba dodatno poticati.

7. Trudim se ostati uključen/uključena u različite aktivnosti

- **Najčešći odgovor: 2** (42,79%).
- **Drugi najčešći odgovor: 1** (23,87%).
- **Medijan: 2**
- **Srednja vrijednost: 2,32**
- **Tumačenje:** Većina ispitanika se ne trudi ostati uključen u različite aktivnosti, postoje mogućnosti za poboljšanje.

8. Dovoljno sam zdrav/a da imam svoju neovisnost

- **Najčešći odgovor: 2** (37,10%).
- **Drugi najčešći odgovor: 1** (23,08%).
- **Medijan: 2**
- **Srednja vrijednost: 2,44**
- **Tumačenje:** Zdravstveni izazovi su vidljivi, kompletna neovisnost nije prisutna

9. Mogu birati što ću raditi

- **Najčešći odgovor: 2** (34,40%).
- **Drugi najčešći odgovor: 4** (28,90%).
- **Medijan: 2**
- **Srednja vrijednost: 2,67**
- **Tumačenje:** Većina ispitanika ne osjeća potpunu kontrolu nad svojim izborima.

10. Osjećam se sigurno gdje živim

- **Najčešći odgovor: 4** (66,20%).
- **Drugi najčešći odgovor: 5** (18,06%).
- **Medijan: 4**

- **Srednja vrijednost: 3,93**
- **Tumačenje:** Osjećaj značajne sigurnosti prisutan je kod većine ispitanika.

11. Uživam u svom domu

- **Najčešći odgovor: 4 (63,03%).**
- **Drugi najčešći odgovor: 3 (20,38%).**
- **Medijan: 4**
- **Srednja vrijednost: 3,96**
- **Tumačenje:** Zadovoljstvo životnim uvjetima vrlo je visoko.

12. Prihvaćam život onakav kakav jest te izvlačim najbolje iz toga

- **Najčešći odgovor: 4 (61,75%)**
- **Drugi najčešći odgovor: 3 (17,05%)**
- **Medijan: 4**
- **Srednja vrijednost: 3,75**
- **Tumačenje:** Većina ispitanika pokazuje visoku prilagodljivost životnim izazovima.

13. Osjećam se sretno u usporedbi s većinom ljudi

- **Najčešći odgovor: 4 (42,01%).**
- **Drugi najčešći odgovor: 2 (26,48%).**
- **Medijan: 3**
- **Srednja vrijednost: 3,16**
- **Tumačenje:** Sreća je kod većine starijih osoba usporediva s većinom ljudi

14. Imam dovoljno novaca da platim režije i kućanske troškove

- **Najčešći odgovor: 2 (40,27%).**
- **Drugi najčešći odgovor: 4 (25,79%).**
- **Medijan: 2.**
- **Srednja vrijednost: 2,69**
- **Tumačenje:** Financijski izazovi prisutni su kod značajnog dijela ispitanika.

(VI) Inferencijalna statistička analiza: Utjecaj mirovine, obrazovanja, dobi i životnog okruženja na kvalitetu života

1. Mirovina i kvaliteta života

Rezultati analize pokazuju statistički značajne razlike u percepciji kvalitete života ovisno o visini mirovine. Osobe s višim mirovinama pokazuju veće zadovoljstvo u nekoliko aspekata. Konkretno, kod tvrdnje o udovoljavajućem smještaju ($H = 11,04$, $p = 0,03$), osobe s višim mirovinama izražavaju veće zadovoljstvo uvjetima stanovanja. Slično tome, adekvatna i dostatna konzumacija voća ($H = 24,45$, $p < 0,001$) i ribe ($H = 12,84$, $p = 0,01$) značajno je bolja kod ispitanika s višim mirovinama, što ukazuje na dostatnu financijsku zbrinutost za kvalitetniju prehranu.

Mogućnost štednje također pokazuje statistički značajnu razliku ($H = 18,41$, $p < 0,001$), pri čemu su ispitanici s višim mirovinama češće u mogućnosti odvojiti dio prihoda za štednju. Nadalje, tvrdnja „*Imam dovoljno novaca da platim režije i kućanske troškove*“ ($H = 13,56$, $p = 0,01$) također ukazuje na značajno veće zadovoljstvo financijskom situacijom kod osoba s višim mirovinama.

2. Razina obrazovanja i kvaliteta života

Rezultati pokazuju da obrazovanje ima značajan utjecaj na percepciju kvalitete života. Ispitanici s višim obrazovanjem češće navode ljekarne kao lako dostupne ($H = 14,21$, $p = 0,01$), a također imaju bolji pristup voću ($H = 20,37$, $p < 0,001$). Osim toga, mogućnost štednje ($H = 9,60$, $p = 0,05$) također je izraženija kod ispitanika s višim obrazovanjem.

Viša obrazovna razina povezana je s višom percepcijom opće kvalitete života ($H = 10,67$, $p = 0,03$) i češćim sudjelovanjem u društvenim aktivnostima i hobijima ($H = 14,42$, $p = 0,01$). Također, osjećaj sreće značajno je veći kod osoba s višim obrazovanjem ($H = 16,72$, $p < 0,001$), što ukazuje na pozitivan utjecaj obrazovanja na emocionalno blagostanje.

3. Dobne kategorije i kvaliteta života

Dobne skupine također pokazuju značajne razlike u percepciji određenih aspekata kvalitete života, a za potrebe ove studije ispitanici su podijeljeni u četiri kategorije: 61-70 godina, 71-79 godina, 80-88 godina i 89-98 godina. Najmlađe dobne skupine u ovom

istraživanju (61–70 godina) izražavaju najveću slobodu izbora aktivnosti ($H = 8,42$, $p = 0,04$), dok se ta percepcija smanjuje s godinama. Slično tome, mlađi ispitanici češće smatraju da imaju mogućnost odlaska na plaćeni odmor ($H = 7,88$, $p = 0,048$) u usporedbi s najstarijim skupinama.

Zanimljivo je da najstariji ispitanici (89–98 godina) češće izražavaju veću percepciju dostupnosti stručnjaka za pomoć ($H = 7,96$, $p = 0,047$), dok mlađe dobne skupine imaju nešto nižu percepciju ovog aspekta.

4. Životno okruženje i kvaliteta života

Analiza pokazuje da život u zajednici značajno utječe na kvalitetu života. Osobe koje žive s članovima obitelji imaju veću percepciju slobode izbora aktivnosti ($H = 9,76$, $p = 0,02$) i izražavaju veće zadovoljstvo financijama ($H = 11,82$, $p = 0,01$). Mogućnost štednje ($H = 10,21$, $p = 0,01$) i dostupnost društvenih aktivnosti ($H = 8,64$, $p = 0,03$) također su izraženije kod osoba koje dijele kućanstvo.

Osobe koje žive same izražavaju niže zadovoljstvo zdravljem u smislu ostvarivanja neovisnosti ($H = 6,45$, $p = 0,04$) u usporedbi s onima koje žive s drugim članovima kućanstva. Zanimljivo, percepcija blizine ljekarne ($H = 12,12$, $p = 0,02$) češća je kod ispitanika koji žive sami u odnosu na one koji žive u zajednici.

(VII) Tumačenje, usporedba s prethodnim istraživanjem i zaključak

Rezultati istraživanja ukazuju na složenu sliku kvalitete života starijih osoba s prebivalištem u Varaždinskoj županiji, a koje su znatno ograničene pokretljivosti. Prosječna ocjena kvalitete života od 2,8, uz medijan od 3, sugerira percepciju kvalitete života koja se generalno može opisati kao solidna, ali u istraživanju se vidi tendencija prema nižim ocjenama. Ova tendencija postaje još vidljivija u kontekstu odgovora gdje je zabilježena samo jedna najviša ocjena (5) u usporedbi s čak 21 najnižom ocjenom (1).

U usporedbi s prethodnim istraživanjem koje je rađeno na pokretnoj populaciji, u kojem je prosječna ocjena iznosila 3,4 uz medijan 3, vidljivo je da se percepcija kvalitete života među ovom populacijom niža. Ova razlika može odražavati promjene u životnim okolnostima, uz manjak resursa prilagođenih starijim osobama s ograničenom pokretljivošću. U ovom istraživanju, financijski izazovi su također često su istaknuti kao ključan problem, pri čemu većina ispitanika navodi poteškoće s uštedom ili osiguravanjem osnovnih životnih potreba, poput redovite konzumacije voća i ribe.

Posebnu pozornost treba posvetiti činjenici da osobe s ograničenom pokretljivošću imaju smanjene mogućnosti sudjelovanja u društvenim aktivnostima, što dodatno negativno utječe na njihovu percepciju kvalitete života. Zdravstveni izazovi također su snažan čimbenik, pri čemu veliki broj ispitanika izražava poteškoće u održavanju neovisnosti i tjelesne aktivnosti. Nadalje, njihova percepcija ograničenog pristupa prometnim vezama i slabije prilagodba javnih usluga dodatno pogoršavaju situaciju.

Unatoč ovim izazovima, određeni pozitivni aspekti također su identificirani. Zadovoljstvo životnim uvjetima u vlastitom domu visoko je ocijenjeno, kao i osjećaj sigurnosti u mjestu stanovanja. Ovi rezultati ukazuju na važnost stvaranja stabilnog i sigurnog okruženja za starije osobe, što može djelomično kompenzirati negativne utjecaje drugih čimbenika, a što je posljedično dobro prepoznati i kod formiranja javnih politika.

U svakom slučaju, prosječna ocjena kvalitete života naglašava potrebu za specifičnim intervencijama koje bi bile usmjerene na ključne izazove identificirane u ovom istraživanju, s naglaskom na slabije pokretnu stariju populaciju. Povećanje dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, organizacija društvenih aktivnosti prilagođenih osobama s ograničenom pokretljivošću te financijska podrška najranjivijim skupinama mogli bi značajno poboljšati kvalitetu života ove populacije. Ovi preliminarni rezultati pružaju snažnu osnovu za oblikovanje budućih politika i programa podrške starijim osobama.